

Mýty a účelové nepravdy o fungování OSA

Pravidelně můžeme v denním tisku nebo na různých blozích číst o monopolu kolektivní správy, o přežitku kopírovacího monopolu, o dani a presumpci viny v podobě náhradních odměn. Každý se rád veze na neznalosti druhých a publikuje své rádoby odborné komentáře na kolektivní správu a autorský zákon. Někdy se jedná o účelovou manipulaci, často však o viditelnou neznalost tématu, co hůře - bez snahy blíže se s tímto tématem seznámit.

Zvykli jsme si žít zrychleným tempem, rychleji vše konzumovat, a to včetně informací a zpráv. Vůbec nás nezajímá jejich pravdivost. Ani není čas hledat pravdu. V té záplavě informací ze všech koutů světa, která na nás proudí z novin, televize, rozhlasu a internetu, je potřeba upoutat. Taková informace musí v daném okamžiku splnit atributy populismu či senzace, zabalené navíc do bulvárního kabátu. Tak proč si vlastně lámat hlavu s pravdou.

Nedělám si iluzi o tom, že bych tímto článkem-blozem zastavil výstřelky v podobě pomluv a účelově zkreslených konstrukcí a nepravd. Nicméně věřím, že jsou mezi námi lidé, kteří mají zájem nahlédnout do ne příliš jednoduché problematiky jakou kolektivní správa a autorsko-právní problematika je. Protože není možné postihnout a vysvětlit všechna témata v jednom článku, bude mít tento "blog" několik pokračování. V nich se pokusím reagovat na nejpálčivější a nejkřiklavější témata a uvádět je na pravou míru. Neboť inspirací mi, kromě jiného, budou novinové články, zprávy na internetu a blogy různých vyjadřovatelů se ke všem tématům. Myslím, že o náměty nebude nouze. Snad si to někteří z nich nebudou brát příliš osobně. ☺

// OSA je státní nebo polostátní podnik, nebo snad pozůstatek socialistického režimu...

Slycháváme všechny přívlastky ve spojení s OSA. Pravda je taková, že OSA byl založen již v roce 1919, a to dobrovolně samotnými autory. Jeden

ze spoluzakladatelů byl například známý písničkář Karel Hašler. Vše se odehrálo bez jakékoliv účasti státu. Dnes má OSA status dobrovolného občanského sdružení a neziskové organizace.

// OSA má monopol... Demonopolizovat kolektivní správu...

Tato hesla pravděpodobně pramení z nepochopení zákonitostí monopolu v oblasti kolektivní správy. Paradoxem je, že dnes si majitelé restaurací a barů stěžují hlavně na to, že existuje pět kolektivních správců a nejsou schopni se domluvit, aby vybíral pouze jeden. Zkrátka, že jich je hodně a oni mezi nimi ztrácí přehled. Když by došlo k demonopolizaci, zřejmě by vzniklo ještě více kolektivních správců. V praxi by to pro majitele restaurace znamenalo mnohem více administrativy, protože by musel uzavírat smlouvy s větším počtem kolektivních správců. Demonopolizace kolektivní správy by v žádném případě neznamenal vytváření klasického tržního prostředí, ve kterém by si například majitel restaurace mohl vybírat mezi kolektivními správci podle výše ceny za licenci. Pokud by vznikl OSA "1" a OSA "2", každý z těchto kolektivních správců by určitě zastupoval jiné autory. Není vůbec v zájmu autorů nechat se zastupovat oběma organizacemi současně pro stejné území a stejný druh licence.

Organizace by se tak předháněly, kdo rychleji prodá licenci majiteli restaurace, čehož by dosáhly pouze nabízením nižší ceny za licenci. Autor by proto dostal výrazně méně peněz. Autor

// Monopol kolektivní správy je z pohledu právní jistoty pro uživatele velmi výhodný

// OSA z kolektivní správy nevytváří žádný zisk. Ze zákona kolektivní správa nesmí být provozována za účelem vytváření zisku.

při svém rozhodování by byl spíše v pozici potenciálního zaměstnance, který se rozhoduje, s kým uzavřít pracovní smlouvu. Pro autora při rozhodování o tom, kým se nechá zastupovat, by byla rozhodující kvalita služeb a výše autorských odměn, které by mu byla organizace schopna nabídnout. Na druhou stranu majitel baru nebo restaurace, ve které má umístěn televizní přijímač, by neměl jistotu, zda si vystačí s licenci pouze od jedné organizace. Například v rámci televizního vysílání se objevuje nesčetné množství domácích a zahraničních hudby v reklamách, ve filmech, v seriálech, hudebních znělkách a upoutávkách. Z důvodu právní jistoty by musel uzavřít smlouvu s oběma organizacemi. Na tomto ilustrativním příkladu je zjevná vyšší administrativní náročnost a s ní spojené náklady, celý systém se tak pro všechny zúčastněné strany stává dražším.

Hudba není komoditou jako například mléko, kde jednoduše nahradíte jednoho výrobce jiným, aniž byste ztráceli užitek ze spotřeby. Hudba – to jsou především emoce a nálada, se kterými se musí posluchač identifikovat. Hudba jednoho autora se dá velmi obtížně nahradit hudbou jiného autora. Monopol kolektivní správy je z pohledu právní jistoty pro uživatele velmi výhodný.

// OSA si své příjmy rozdělí, rozdělí je mezi autory svévolně podle obliby, podle zásluh, a to pouze vybraným členům...

Především – OSA z kolektivní správy nevytváří žádný zisk. Ze zákona kolektivní správa nesmí být provozována za účelem vytváření zisku. Každá inkasovaná 1 Kč od uživatele hudebního díla je konkrétní autorskou odměnou autora, jehož dílo bylo užito. Zaplatí-li rozhlasová stanice 1 Kč za přehrání jedné skladby, náleží tato 1 Kč autorům této skladby. Stejným způsobem je postupováno u televizních stanic, u koncertů, u prodeje cédéček s hudbou apod. OSA je pouze oprávněn si z této 1 Kč odečíst pouze účelně vynaložené náklady jako jsou náklady spojené s vyjednáváním o licenci (například s vysílatelem nebo konkrétním gastronomickým zařízením), s uzavřením smlouvy, s informačním systémem pro evidenci skladeb a podílů více jak jednoho miliónu jednotlivých spoluautorů na konkrétních skladbách, s výplatou autorských odměn konkrétním autorům apod.

// OSA vybírá na koncertech za autory, kteří nejsou zastupováni a pak tyto příjmy přerozdělí mezi své členy ...

Občas se do médií dostane i tato zcela nesmyslná dezinformace. Kolektivní správa se dělí na povin-

nou a dobrovolnou. A do té dobrovolné patří právě užití hudby na koncertech, nebo například i často zmiňovaný internet. Zastupovat se tedy nechává pouze ten autor, který chce nechat takovou administrativu na OSA. OSA je oprávněn vybírat autorské odměny pouze pro ty autory, kteří s ním uzavřeli smlouvu o zastupování. Pokud autor neuzavře s OSA smlouvu o zastupování, pak OSA ani nevybírá autorské odměny za užití jeho děl na koncertě a organizátor koncertu je povinen se dohodnout předem přímo s autorem. Tuto povinnost nelze přenést na kapelu. Stejný princip platí i pro internet a zpřístupňování skladeb na internetu. Je to čistě svobodná volba autora.

Pak je zde takzvaná povinná kolektivní správa, chcete-li zastupování ze zákona. Jedná se především o rozhlasové a televizní vysílání. Tento status je výhodný primárně pro uživatele hudby, v daném případě pro vysílatele. Například v rámci vysílání televizní stanice se v průběhu dne objeví hudba v reklamě, ve filmech, v seriálech, v různých zábavných pořadech, v několika znělkách apod., a to od autorů z celého světa. Pro vysílatele by znamenalo před odvysíláním každé znělky, reklamy a filmu ověřit, zda je užita skladba zastupovaného autora, a pokud nikoliv, vyhledat takové autory přímo a zajistit si souhlas s užitím jejich skladeb. Znamenalo by to nesmírnou administrativní zátěž. Pokud je užita skladba nezastupovaného autora, pak to neznámá, že nemá nárok na autorskou odměnu. V takovém případě by se měl přihlásit ke kolektivnímu správci do evidence s kontaktními údaji, aby mu mohly být poukázány autorské odměny za odvysílané skladby.

Roman Strejček,
předseda představenstva

Další díly se budou týkat těchto témat:

- > NEIDENTIFIKOVANÉ PŘÍJMY
- > KOPÍROVACÍ MONOPOL JE BRZDOU ROZVOJE
- > NÁHRADNÍ ODMĚNY
- > ČLENOVÉ
- > OSA ZASTUPUJE ČESKÉ AUTORY
- > PARTNERSTVÍ
- > ZA HUDBU SE PLATÍ DVAKRÁT
– TELEVIZE V BARU A VYSÍLATEL

